

9. Лавренюк Л. Криваве озеро, взуття на березі Дунаю та порожні візочки. 10 перформансів на підтримку України. *VCTR.media*. 12 квітня 2022. URL: <https://vctr.media/ua/performansy-na-pidtrimku-ukrayini-137165/>.

10. Малютіна Н. Перформативні практики: досвід осмислення : монографія / Наталя Малютіна, Ірина Нечиталюк ; за наук. ред. Т. М. Шевченко. Одеса : Астропринт, 2021. 184 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/32231/1/malu.pdf>.

Юлія Мельнікова,
кандидат філологічних наук, доцент,
Бердянський державний педагогічний університет,
м. Бердянськ, Україна

«ЛЮТИЙ» РІК, ЯКИЙ НАС ЗАГАРТУВАВ: ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ВИКЛИКІВ ВІЙНИ ВИКЛАДАЧАМИ БЕРДЯНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Вступ. 2022 року Бердянський державний педагогічний університет мав гучно відзначати своє 90-річчя. Готувалися різнопланові заходи – від концертів і розважальних івентів до солідних наукових конференцій, проте у лютому 22 року життя перейшло у інший формат. Від початку повномасштабної військової агресії викладачі, співробітники і здобувачі освіти разом з усією країною прокинулися в іншій реальності. Місто було окуповано на третій день війни. 27 лютого російська військова техніка увійшла до Бердянська. Університет як стратегічний об'єкт був одним з перших закладів, до якого увійшли окупанти.

Для забезпечення співробітників та студентів керівництво університету ухвалило рішення – від першого дня вхід до університетських приміщень був заборонений, адже місто заповнили озброєні російські військові. З 1 березня студенти перебували на канікулах, а викладачі – у відпустках. Відсутність рішень і рекомендацій від Міністерства освіти і науки України, від інших органів влади не дозволило провести евакуацію техніки, устаткування та бібліотечних фондів. Усе це залишилося на кафедрах, куди отримали доступ загарбники. На початку квітня після відповідного розпорядження Департаменту науки і освіти України ректор і проректори перемістилися на підконтрольну Україні територію, що дало змогу продовжити освітню, наукову, виховну діяльність університету під українською юрисдикцією. Після документального оформлення тимчасового переміщення університету, відновлення у базі ЄДЕБО ми відновили діяльність. Університет наразі працює у віртуальному форматі і буквально реалізував концепцію «університету без стін» [4].

Кейс кафедри соціальних комунікацій подолання викликів війни

Кафедра соціальних комунікацій функціонує в БДПУ з 2008 року. За цей період кафедра успішно реалізувала три грантові проекти за підтримки Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні: «Розвиток та сучасне технічне оснащення лабораторії радіожурналістики БДПУ для підвищення якості навчання студентів-журналістів» (2010–2011 н.р.), «Навчальна телестудія медіацентру Бердянського державного педагогічного університету» (2017–2018 н.р.), «Оновлення навчальної лабораторії радіо-тележурналістики та створення науково-навчального медіахабу» (2020–2021 н.р.).

З 2011 року видавалася газета «Університетське слово», спочатку у друкованому вигляді, потім онлайн, функціонувала навчальна лабораторія теле-радіожурналістики та університетський ютуб-канал «StudMedia BSPU», проте з

питань безпеки, пов'язаних з перебуванням частини студентського і педагогічного колективу на окупованій території, випуск газети і розміщення матеріалів на ютуб-каналі тимчасово припинили. Наразі відновлено публікацію новин на сайті і постійне оновлення відеопублікацій. Наприкінці 2022 року було відкрито науково-навчальний медіахаб. Кафедра раз на два проводила конференцію «Медіакартини світу: формування особистості під впливом медіа». У травні 2023 року цей науковий захід відбудеться вже в п'яте.

Початок повномасштабного вторгнення поставив на паузу життя і університетську діяльність, оскільки ми залишилися без рідних стін з усім обладнанням, технічними засобами навчання, бібліотекою та власне методичними напрацюваннями викладачів. Разом з тим для освітянської спільноти відкрилися нові можливості – багато наукових журналів, які індексуються в наукометричних базах, запрошують науковців з України публікуватися безкоштовно, світові організації пропонують різноманітні грантові освітні і наукові програми [1].

Тож попри війну, попри надмірне психологічне навантаження викладачі прагнуть постійного самовдосконалення і саморозвитку, підвищення цифрових та мовних компетентностей. Так, за цей рік викладачі університету пройшли навчання на курсі «Цифрові інструменти Google для освіти», взяли участь у серії тренінгів зі створення недискримінаційного простору у закладах освіти; подали заявки на персональні гранти. Разом зі здобувачами освіти долучалися до фахових дискусій, які проводили Комісія з журналістської етики, Фондація «Суспільність». Наприкінці 2022 року університет увійшов до програми експертного консультування «Комунікаційна та кадрова політика університету в системі стратегічного менеджменту», в рамках якого розроблені кадрова та комунікаційна стратегії діяльності нашого закладу освіти.

Студентські подкасти як нова форма організації освітньої діяльності

Викладання журналістських дисциплін, особливо предметів професійного спрямування, потребувало нових підходів, хоча в університеті було підготовлено підґрунтя для проведення дистанційного навчання [2]. Під час пандемії Ковід-19 викладацька спільнота працювала на платформі Зум, заняття в асинхронному режимі проводилися завдяки освітній платформі Мудл, але з моменту повномасштабного вторгнення додалися ще і безпекові виклики [5]. Пізніше ми зіткнулися з відсутністю електрики та інтернету [7]. Тож треба було переформатовувати і завдання, які мали виконувати студенти, і методи викладання дисциплін. Як приклад, на 4 курсі у межах освітньої компоненти «Журналістський фах» вивчається модуль «Радіовиробництва». Оскільки викладання цього модулю потребує роботи з обладнанням, яке залишилося в Бердянську, ми змістили основні акценти на підготовку концепції і створення студентських подкастів.

Створення подкастів не вимагає якогось особливого обладнання, достатньо мати диктофон у телефоні та програму для обробки аудіофайлів. Обрати тему для власних подкастів студенти могли самостійно. Показово, що частина здобувачів обрали саме тему вимушених мігрантів. Так, в описі до подкасту «Строкати дороги» студентка Дарина Тестова зазначила, що ідея створення авторського подкасту саме з цієї тематики зародилася ще у момент вимушеної міграції закордон. Бажання розповісти про те, що відчувають десятки тисяч українців, які змушені були покинути свої домівки та вирушити у пошуках безпеки лягло в основу цього проєкту. Авторка підкреслює важливість розповісти про переживання і труднощі, з якими стикаються вимушені мігранти.

Уляна Закірова обрала для свого подкаста «Життя з викликами» тему інтеграції людей з інвалідністю, де герої/героїні програм розповідають про подвійні виклики та навантаження вимушених мігрантів. Студентка пропонує соціальні проєкти, які б допомогли краще адаптуватися людям з інвалідністю на чужині: створення груп

підтримки у соціальних мережах, метою яких є спілкування, підтримка та консультації людей з інвалідністю, які змушені були переїхати за кордон.

Подкаст Микити Амелічева «На чужині з болем у серці» починається зі слів «Війна – це страшно». Герої і героїні цього проекту акцентують на своїх відчуттях втраченої безпеки, розповідають про важкий шлях у невідоме, тугу за батьківщиною, рідними місцями, знайомими краєвидами, болісні переживання, труднощі адаптації та інтеграції в нове середовище, іншу культуру.

Висновки. Жаклива війна принесла горе, руйнування, поставила на паузу нормальне функціонування всіх галузей життя. Проте українські люди як ніколи згуртовані, мотивовані, налаштовані на перемогу.

Ця публікація присвячена колективу нескореного Бердянського державного університету, який продовжує свій науковий і освітній фронт, наближаючи перемогу всього українського народу.

Список використаної літератури

1. Arbuzova S. Ukrainian science has survived against the odds-now let's rebuild together. *Nature*. 2023. 615, 9. URL: <https://doi.org/10.1038/d41586-023-00518-y>.
2. Diachenko A., Vusyk H., Bielova Y., Shurdenko M., Titenko O. Educational role in COVID-19 terms of ethnodesign graphic function in higher education practical activities. *International journal of health sciences*, 2021. 5 (3), 584–593. URL: <https://doi.org/10.53730/ijhs.v5n3.2540>.
3. Kozmenko S., Danko Y. and Kozlovskiy S. Academic management in war conditions: Chronicles of aggression and resistance experience of Ukrainian universities. *Problems and Perspectives in Management*, 21 (2-si), 1-3. URL: doi:10.21511/ppm.21(2-si). 2023.01
4. Lopatina H., Tsybuliak N., Popova A., Bohdanov I., Suchikova Y. University without Walls: Experience of Berdyansk State Pedagogical University during the war. *Problems and Perspectives in Management*, 2023. 21 (2-si), 4-14. URL: doi:10.21511/ppm.21(2-si).2023.02.
5. McNutt M., Hildebrand J. Scientists in the line of fire. *Science*, 2022. 375 (6585). URL: <https://doi.org/10.1126/science.abp8817>.
6. Moroz Y. Here in Ukraine, science continues under air raids. *Nature*, 2022, 605 (7911), 590-590. URL: <https://doi.org/10.1038/d41586-022-01431-6>.
7. Suchikova Y. A year of war. *Science*, 2023. 379 (6634). URL: <https://doi.org/10.1126/science.caredit.adh2925>.
8. Suchikova Y., Tsybuliak N. Universities without walls: global trend v. Ukraine's reality. *Nature*, 2023. 614. URL: <https://doi.org/10.1038/d41586-023-00380-y>.

Світлана Закірова,

кандидат історичних наук, доцент,

Національна бібліотека України імені Володимира Вернадського,

м. Київ, Україна

ПРАКТИКА ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Діджиталізація є одним із найважливіших трендів життя сучасного світу. Термін «діджиталізація» у широкому сенсі розглядають як зміни в усіх сферах життя, пов'язанні з використанням цифрових технологій. Цифрова трансформація суттєво впливає на можливості комунікації на різних рівнях – між людьми, між громадянами та установами, між особою та державою тощо. Правильно та ефективно вибудована комунікація дозволяє успішно реалізовувати поставлені завдання і досягати значних